

FANTASTISCHE UNIE

Samenvatting lezersenquête

2022:

**een overzicht van de lees- en aankoopvoorkeuren van
Nederlandse en Vlaamse 'fantastische' lezers**

Isabelle Plomteux en Sara Taverniers
Fantastische Unie
Bierbeek, december 2022

Colofon

TITEL:

Samenvatting lezersenquête 2022: een overzicht van de lees- en aankoopvoorkeuren van Nederlandse en Vlaamse ‘fantastische’ lezers

© De Fantastische Unie

Bierbeek, 2022

FAUN-publicatienummer: 01-2022

Deze publicatie is opgesteld in opdracht van de Fantastische Unie.

EINDVERANTWOORDELIJKHEID:

De Fantastische Unie

ONDERZOEKSCOÖRDINATIE:

Isabelle Plomteux, Kim Schreurs, Sigrid Lensink-Damen

CONTACT:

mail@fantastische-unie.eu

<https://www.fantastische-unie.eu/onderzoek/enquetes>

AUTEURS:

Isabelle Plomteux en Sara Taverniers

VORMGEVING:

Sigrid Lensink-Damen

EINDREDACTIE:

Sigrid Lensink-Damen

BRONVERMELDING:

Deze publicatie is vrij te downloaden. Delen uit deze publicatie mogen worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding: *Fantastische Unie, Samenvatting lezersenquête 2022: een overzicht van de lees- en aankoopvoorkeuren van Nederlandse en Vlaamse ‘fantastische’ lezers.*

Inhoud

Colofon.....	2
Inleiding.....	4
Resultaten	5
Hoe blijf je op de hoogte van nieuwe SFFH/YA-boeken?	5
Waar koop je je ‘fantastische’ boeken?	6
Welke genres zijn het populairst?.....	7
In welke taal lees je SFFH/YA-boeken?	8
Waarom lees je SFFH/YA in het Engels?	9
Hoe besluit je tot de aankoop van een boek?	10
Hoeveel nieuwe SFFH/YA-boeken koop je per jaar?	11
Hoeveel geld besteed je er per jaar aan?	11
Waarom lees je SFFH/YA?	13
Wat vind je van de huidige kwaliteit van de Nederlandstalige SFFH/YA?	14
Oproep	15

Inleiding

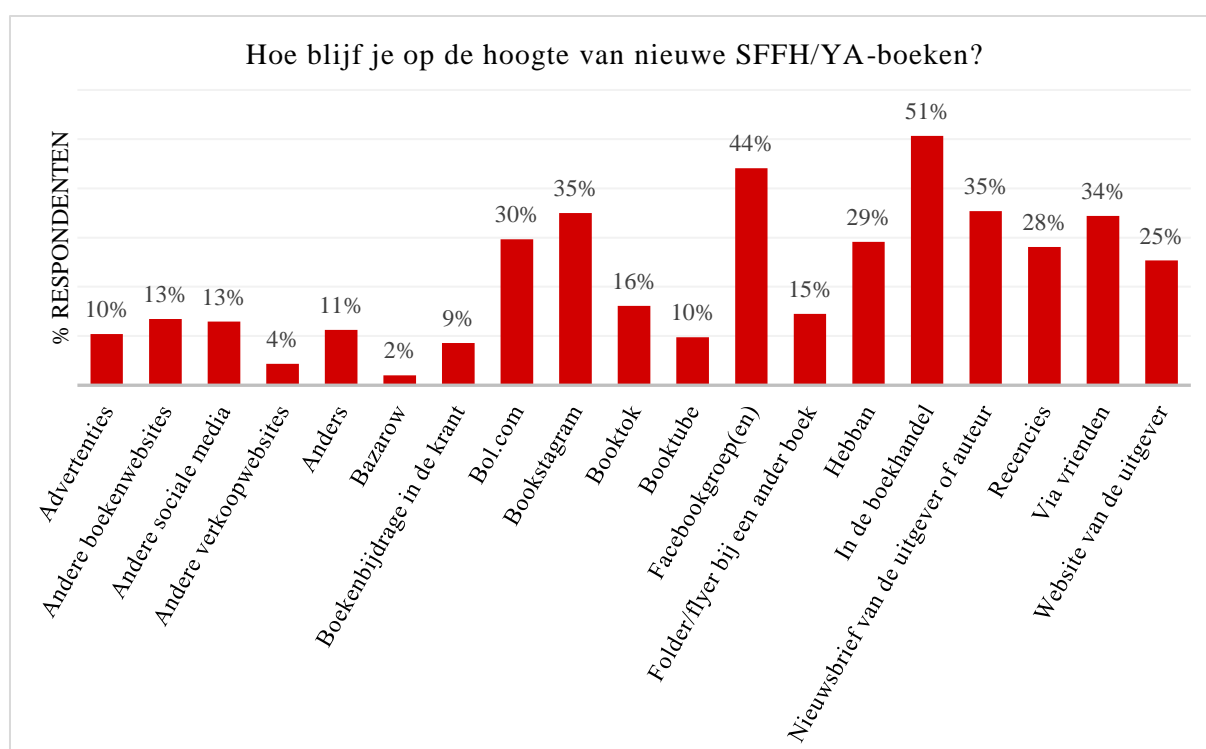
In 2022 organiseerde de kort tevoren opgerichte Fantastische Unie een enquête. Van 17 tot en met 31 oktober 2022 konden lezers van sciencefiction, fantasy, horror of 'fantastische' YA (SFFH/YA) een uitgebreide vragenlijst invullen. 771 respondenten namen deel, 719 van hen vulden de enquête volledig in. Dit leverde 99 pagina's aan antwoorden en inzichten op. In deze samenvatting geven we een overzicht van de belangrijkste resultaten.

Daarnaast kan de geïnteresseerde lezer ook meer informatie vinden in het artikel *Geografische spreiding respondenten en data-analyse eerste vraag*. Analiste Sara Taverniers concentreerde zich bij haar onderzoek op de antwoorden van vraag 1 en dan voornamelijk op de informatie die via de aanvullende open vragen kon worden vergaard. Ze analyseerde de antwoorden naar geslacht, leeftijd en nationaliteit, wat tot 14 pagina's aan interessante inzichten leidde. Dit artikel is te vinden op <https://www.fantastische-unie.eu/onderzoek/enquetes/>, waar de resultaten en verdiepingen van alle enquêtes van de Fantastische Unie te vinden zijn.

Resultaten

Hoe blijf je op de hoogte van nieuwe SFFH/YA-boeken?

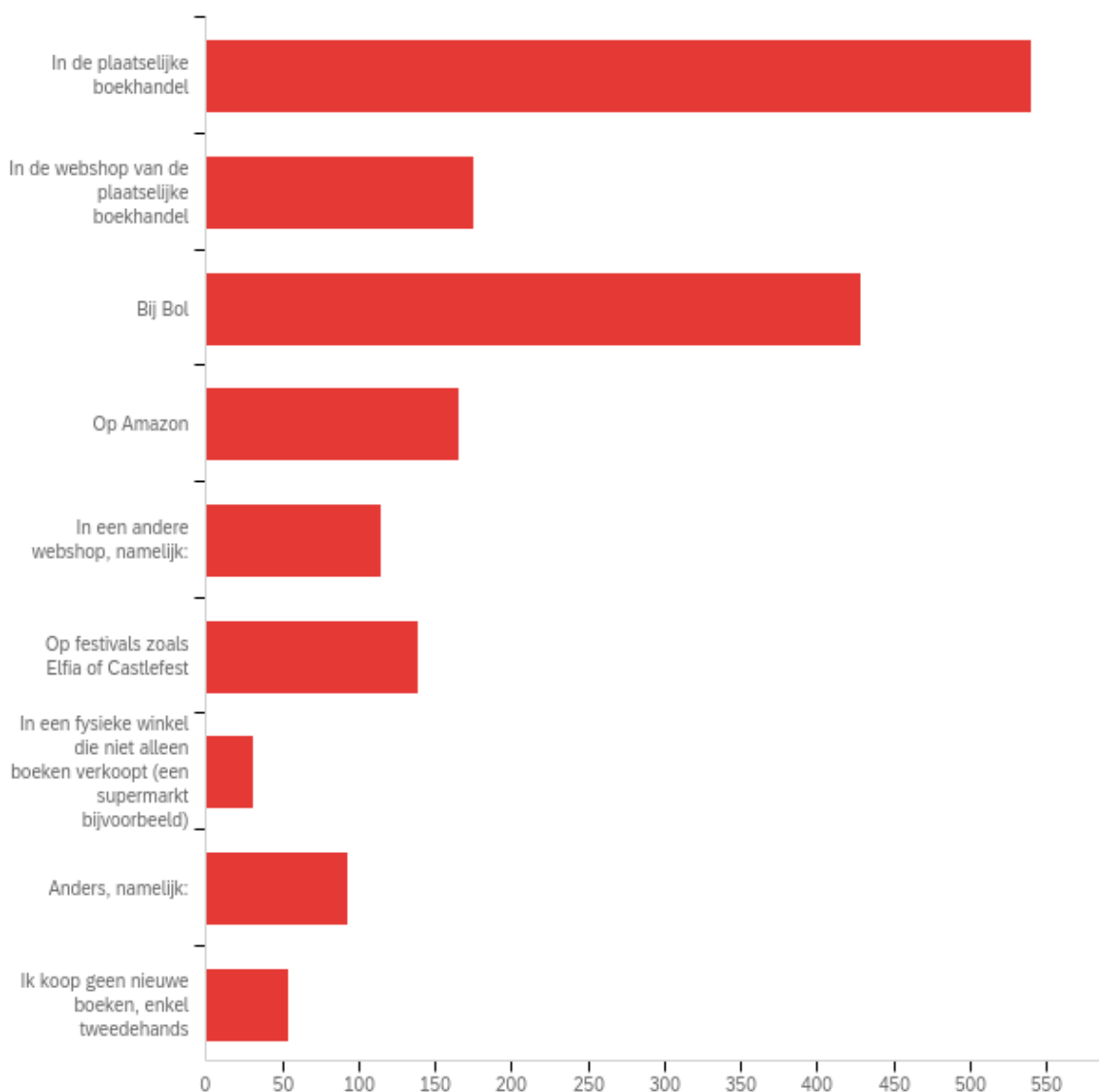
Maar liefst 51% van de actieve respondenten wendt zich tot de boekhandel om op de hoogte te blijven van nieuwe SFFH/YA boeken. Facebookgroepen doen het niet veel slechter, met 44%. (Meer informatie over de betreffende groepen vind je in het artikel van Sara Taverniers). Dan volgen *nieuwsbrief van de uitgever of auteur* en *Bookstagram*, beiden met 35%. *Via vrienden* komt daar meteen achteraan met 34%, gevolgd door *Bol.com* met 30% en *Hebban* met 29%.

Grafiek 1. Kanalen volgens dewelke men op de hoogte blijft van nieuwe SFFH/YA-boeken. De grafiek geeft het percentage actieve respondenten weer dat het respectievelijke kanaal genoemd heeft. Bijvoorbeeld: 10% van de actieve respondenten gaf aan via advertenties op de hoogte te blijven van nieuwe SFFH/YA-boeken. a = 758.

Waar koop je je ‘fantastische’ boeken?

Ook als het over de aankoop van boeken gaat, neemt de boekhandel het voortouw. 540 van de 771 respondenten gaven dit antwoord aan. 429 lezers kopen bij Bol.com. Op festivals zoals Elfia of Castlefest schaften 139 lezers boeken aan.

Grafiek 2. Kanalen waarlangs men nieuwe SFFH/YA-boeken aankoopt. De grafiek geeft het aantal respondenten weer dat het respectievelijke kanaal genoemd heeft.

Welke genres zijn het populairst?

Zoals te zien in onderstaande tabel zijn dit fantasy en YA-fantasy, met respectievelijk 657 en 573 lezers. Sciencefiction en YA-SF worden respectievelijk door 386 en 343 lezers leuk gevonden.

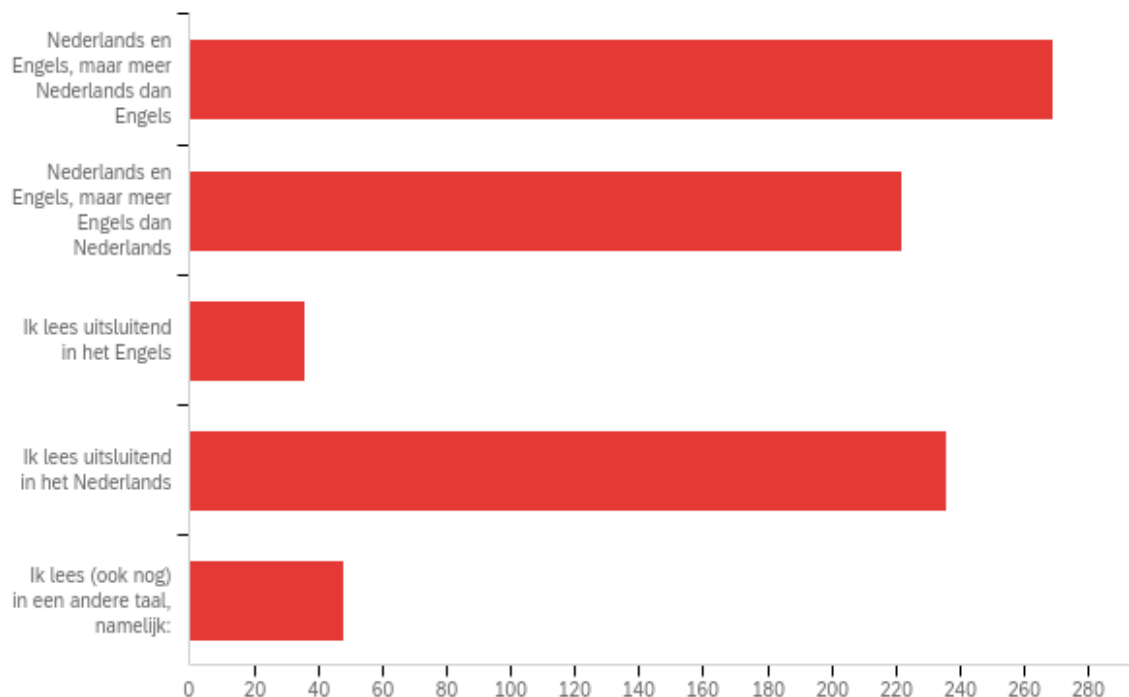
Antwoord	%	Aantal
YA-fantasy	24.33%	573
YA-sciencefiction	14.56%	343
YA-horror	7.60%	179
Fantasy	27.90%	657
Horror	9.21%	217
Sciencefiction	16.39%	386
Totaal	100%	2355

Tabel 1. Aantal lezers naargelang het (sub)genre. Deze tabel geeft het percentage en het aantal respondenten weer dat de respectievelijke (sub)genres genoemd heeft.

In welke taal lees je SFFH/YA-boeken?

Deze vraag werd door de respondenten als volgt beantwoord: 29% leest uitsluitend in het Nederlands, 60,5% leest zowel Nederlands als Engels. Hiervan leest 27,3% meer Engels dan Nederlands. 4,4% leest zijn of haar SFFH/YA- boeken uitsluitend in het Engels.

Figuur 1a

Figuur 1b

Antwoord	%	Aantal
Nederlands en Engels, maar meer Nederlands dan Engels	33.17%	269
Nederlands en Engels, maar meer Engels dan Nederlands	27.37%	222
Ik lees uitsluitend in het Engels	4.44%	36
Ik lees uitsluitend in het Nederlands	29.10%	236
Ik lees (ook nog) in een andere taal, namelijk:	5.92%	48
Totaal	100%	811

Figuur 1. Aantal SFFH/YA-lezers naargelang de taal (Engels, Nederlands, anders). a) Deze grafiek geeft het aantal respondenten weer dat in de respectievelijke taal leest. **b)** Deze tabel geeft het percentage en het aantal respondenten weer dat in de respectievelijke taal leest.

Waarom lees je SFFH/YA in het Engels?

29% geeft aan dit te doen omdat het aanbod in die taal veel groter is, 25% zegt het boek liever in de originele taal te lezen en het Engels uitstekend te beheersen. Bij 17% van de respondenten speelt ook de prijs een rol.

Antwoord	%	Aantal
Ik lees een boek liever in de originele taal en beheers het Engels uitstekend	25.41%	234
Ik lees een boek liever in de originele taal en beheers het Engels voldoende om dat te kunnen	7.27%	67
Ik zou liever in het Nederlands lezen, maar vertalingen naar het Nederlands schieten naar mijn mening vaak te kort	5.97%	55
Ik heb geen andere keuze als ik SFFH/YA wil lezen, nu er bijna geen SFFH/YA-boeken meer naar het Nederlands worden vertaald	8.03%	74
Omdat in het Engels de keuze veel groter is, er zijn veel meer SFFH/YA -boeken beschikbaar dan in het Nederlands	29.32%	270
Engelstalige boeken zijn over het algemeen goedkoper	17.05%	157
Anders, namelijk*:	6.95%	64
Totaal	100%	921

Tabel 2. Redenen waarom men in het Engels leest. Deze tabel geeft het percentage en aantal respondenten weer dat in het Engels leest omwille van de respectievelijke redenen. * De vele antwoorden op deze open vraag kan je in de bijgevoegde pdf. terugvinden (link onderaan het artikel).

Hoe besluit je tot de aankoop van een boek?

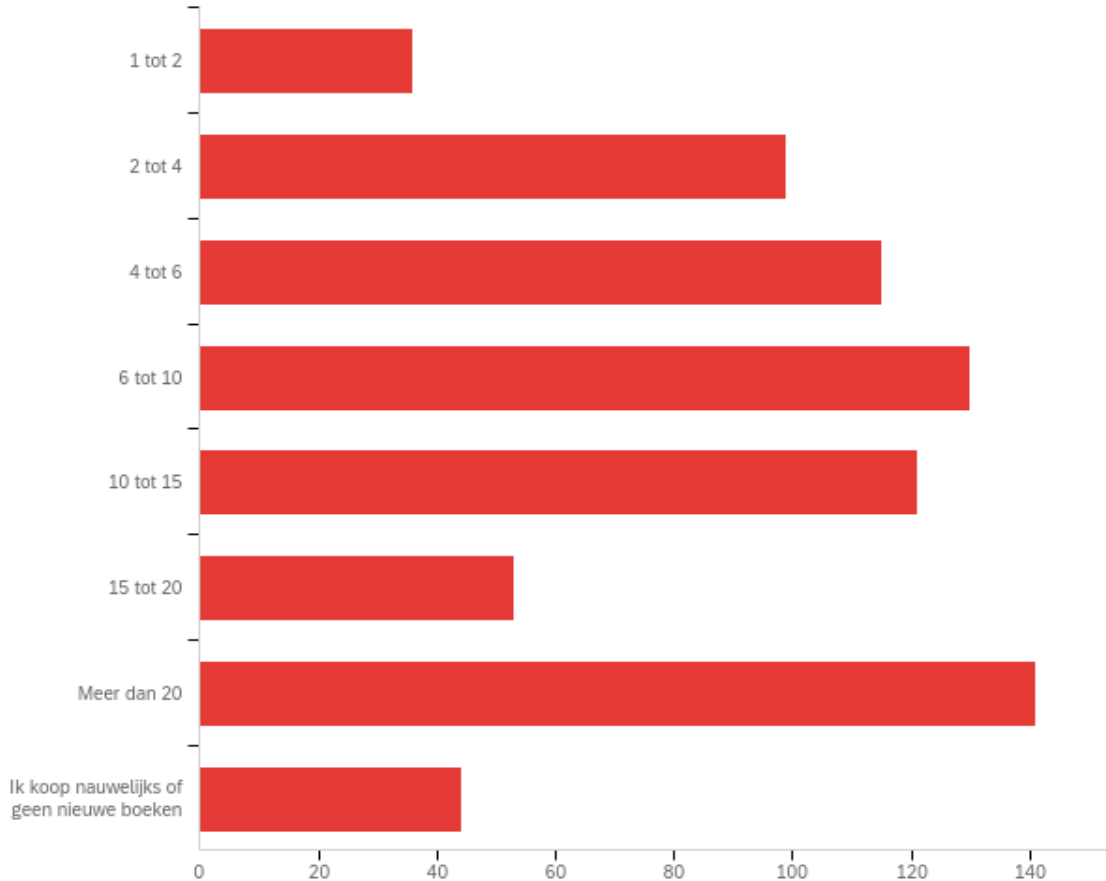
Zoals blijkt uit onderstaande tabel, speelt vooral de flaptekst hierin een belangrijke rol, gevolgd door de cover en aanbevelingen van vrienden. De uitgever wordt door weinig lezers als belangrijk gezien. Extra goodies evenmin.

	Niet belangrijk		Neutraal		Belangrijk		Heel belangrijk		Totaal
De cover	4.92%	36	24.73%	181	57.38%	420	12.98%	95	732
De flaptekst	2.19%	16	8.09%	59	48.42%	353	41.29%	301	729
De auteur	16.12%	118	37.30%	273	32.92%	241	13.66%	100	732
De uitgeverij	44.70%	325	38.79%	282	14.17%	103	2.34%	17	727
De eerste zinnen/alinea's van het verhaal	24.45%	178	33.52%	244	30.91%	225	11.13%	81	728
De prijs	14.68%	107	34.02%	248	40.33%	294	10.97%	80	729
Het is een hardcover	51.44%	374	30.26%	220	14.03%	102	4.26%	31	727
Het is een limited edition	52.34%	380	26.31%	191	14.88%	108	6.47%	47	726
Vrienden bevelen het aan	15.85%	116	28.96%	212	45.22%	331	9.97%	73	732
Ik krijg er leuke extra goodies bij	51.31%	372	34.21%	248	12.00%	87	2.48%	18	725
Ik krijg korting	26.31%	191	36.50%	265	29.89%	217	7.30%	53	726
Anders, namelijk:	42.52%	108	29.53%	75	13.39%	34	14.57%	37	254

Tabel 3. Beslissende elementen bij de aankoop van een SFFH/YA-boek. Deze tabel geeft het percentage en aantal respondenten weer dat de respectievelijke vraag met *niet belangrijk*, *neutraal*, *belangrijk* of *heel belangrijk* heeft beantwoord.

Hoeveel nieuwe SFFH/YA-boeken koop je per jaar?

Analyse van de antwoorden leert ons dat een SFFH/YA lezer gemiddeld 10,7 boeken per jaar koopt. 141 lezers kopen meer dan 20 boeken per jaar. (grafiek 3)

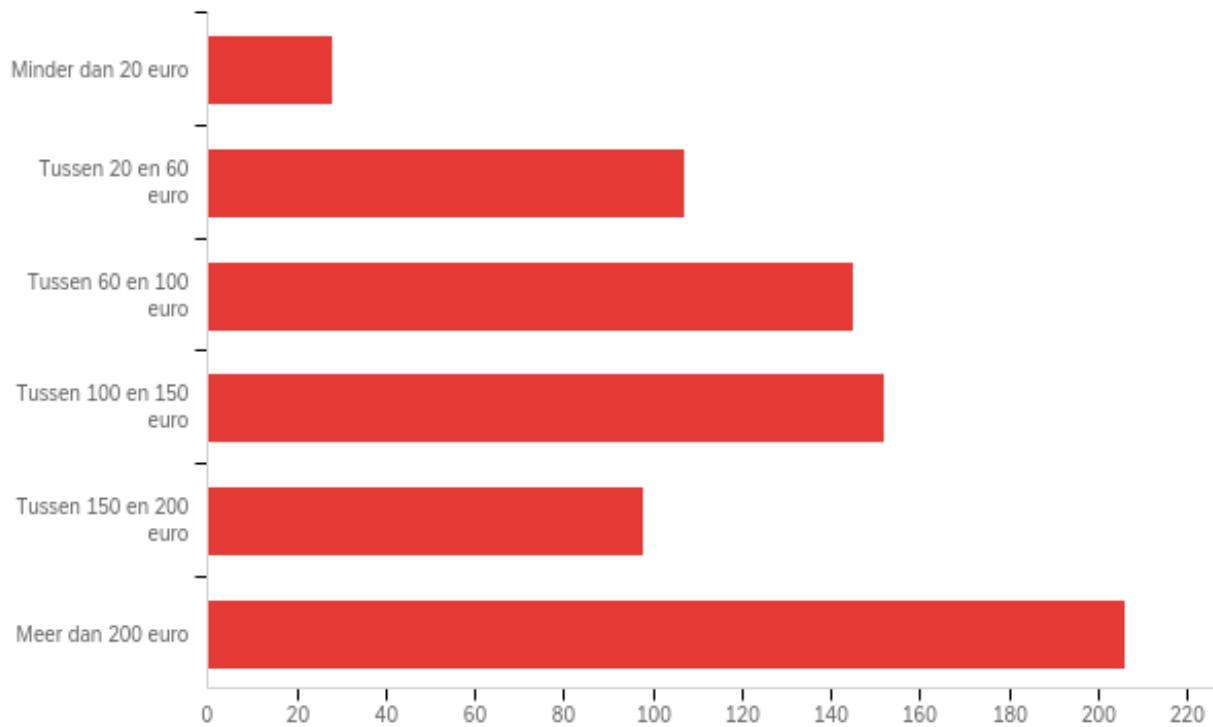

Grafiek 3. Aantal nieuw gekochte SFFH/YA-boeken per jaar. Deze grafiek geeft het aantal respondenten weer dat het respectievelijke aantal boeken koopt per jaar.

Hoeveel geld besteed je er per jaar aan?

Uit de antwoorden op vraag 9 (grafiek 4) blijkt dat men gemiddeld 155 euro per jaar besteedt, waarbij 29% van de respondenten jaarlijks meer dan 200 euro uitgeeft.

Paperbacks en hardcovers genieten met respectievelijk 36% en 32% de voorkeur, e-books worden opvallend weinig gekocht (11%). Limited editions weten 12% van de respondenten te bekoren. (tabel 4)

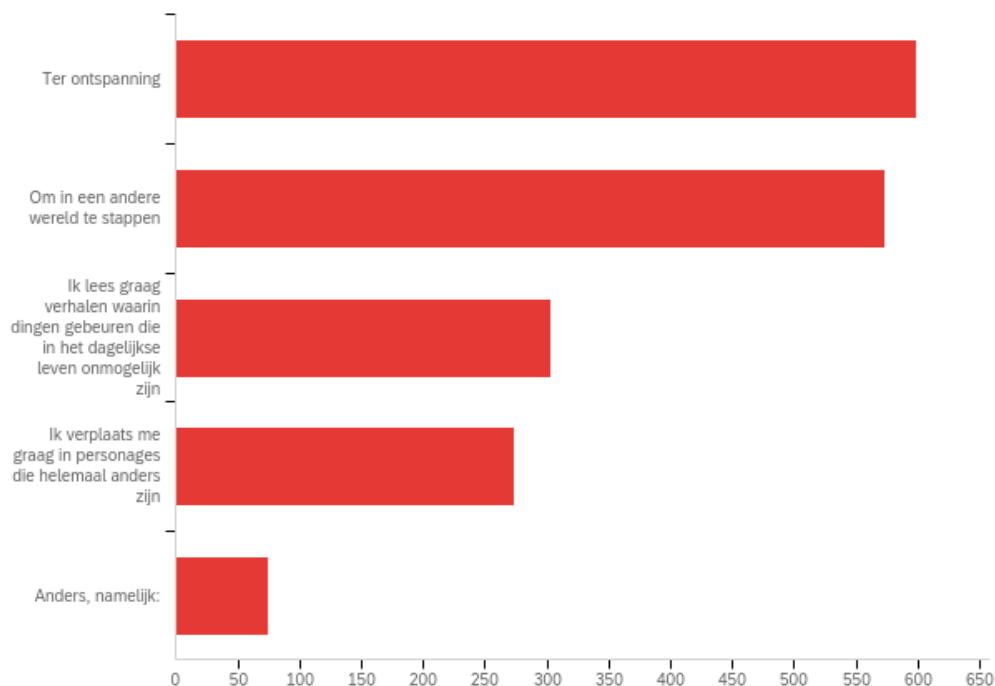
Grafiek 4. Overzicht jaarlijks besteed bedrag. Deze grafiek geeft het aantal respondenten weer dat het respectievelijke bedrag uitgeeft per jaar.

Antwoord	%	Aantal
E-book	11.10%	161
Paperback	36.14%	524
Hardcover	31.93%	463
Luisterboek	1.45%	21
Pocket	4.07%	59
Dwarsligger	0.21%	3
Grote letter boek	0.07%	1
Limited edition	11.93%	173
Ik heb geen echte voorkeur	3.10%	45
Totaal	100%	1450

Tabel 4. Preferente uitgaven. Deze tabel geeft het percentage en aantal respondenten weer dat de voorkeur geeft aan de respectievelijke uitgaven.

Waarom lees je SFFH/YA?

33% van de respondenten leest SFFH/YA-boeken ter ontspanning, 31% stapt graag in een andere wereld. Gevraagd naar het soort boek dat men het liefst leest, geeft 37% aan liefst een trilogie te lezen.

Grafiek 5. Redenen waarom men SFFH/YA leest. Deze tabel geeft het aantal respondenten weer dat leest omwille van de respectievelijke redenen.

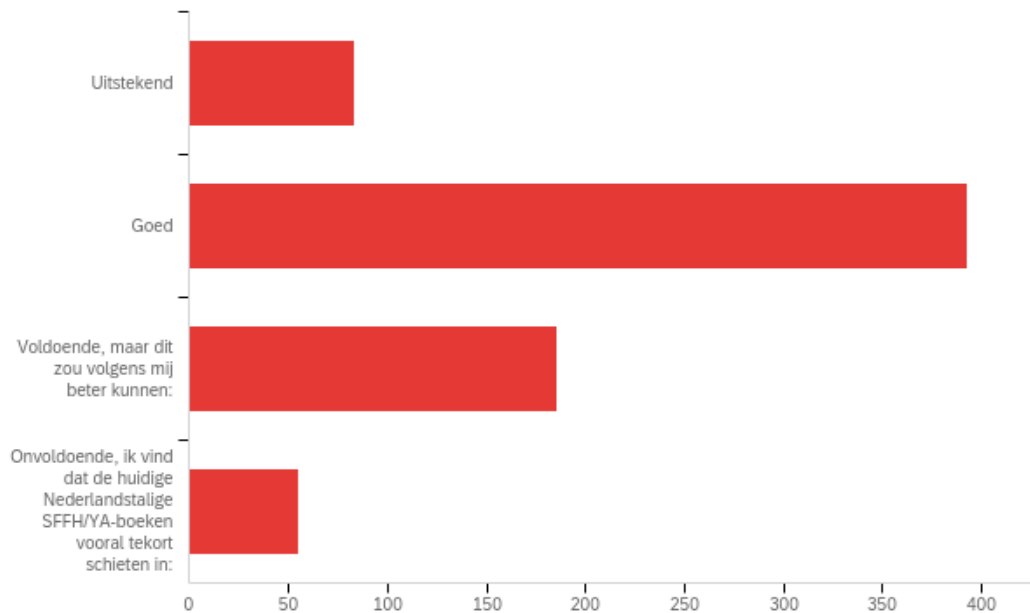
Antwoord	%	Aantal
Een verhalenbundel geschreven door één auteur	4.01%	29
Een verhalenbundel geschreven door meerdere auteurs	1.80%	13
Een novelle (dunne roman)	1.24%	9
Een alleenstaande roman van gemiddelde lengte	22.82%	165
Een vuistdikke alleenstaande roman	13.00%	94
Een trilogie	37.21%	269
Een nog langere serie	19.92%	144
Totaal	100%	723

Tabel 5. Boekvoorkeuren. Deze tabel geeft het percentage en aantal respondenten weer dat voorkeur geeft aan de respectievelijke boekvormen.

Wat vind je van de huidige kwaliteit van de Nederlandstalige SFFH/YA?

55% vond de kwaliteit goed, 26% deelde een voldoende uit met ruimte voor verbeterpunten en 7,6 % vond de huidige kwaliteit onvoldoende.

Meer dan 120 mensen gaven in antwoord op een open vraag aan wat er volgens hen beter kon. Gebrek aan redactie en originaliteit kwam hierbij vaak naar voor, net als slechte vertalingen of het stopzetten van de vertaling halverwege een reeks. Ook vond men de huidige covers niet altijd even aantrekkelijk en werden recensies niet altijd even degelijk gevonden. Daarnaast mocht het aanbod ruimer.

Grafiek 6. Appreciatie huidige kwaliteit van Nederlandstalige SFFH/YA-boeken. Deze grafiek geeft het aantal respondenten weer dat de kwaliteit *uitstekend*, *goed*, *voldoende* of *onvoldoende* vindt.

Oproep

Rest ons nog te verwijzen naar de pdf. waarin de antwoorden op alle vragen zijn opgenomen, al werden voor de overzichtelijkheid en leesbaarheid van het document enkel de antwoorden op twee aanvullende open vragen opgenomen, namelijk: *Waarom lees je in het Engels?* en *Wat vind je van de huidige kwaliteit van het Nederlandstalige SFFH/YA-genre?* De antwoorden op alle andere aanvullende open vragen zijn uiteraard ook beschikbaar en kunnen indien gewenst worden opgevraagd via mail@fantastische-unie.eu.

Wij roepen iedereen met een hart voor Nederlandstalige fantasy, sciencefiction, horror en ‘fantastische’ YA op om aan de slag te gaan met de door ons verzamelde antwoorden. Bespreek ze met vrienden en mede-genreliefhebbers, deel ze op sociale media, laat er je eigen analyses en inzichten op los, schrijf er een artikel over of gebruik ze om gave promotie-acties te bedenken. Heb je hiervoor meer informatie nodig? Wij helpen graag.

Isabelle Plomteux en Sigrid Lensink-Damen, voor De 40*

Bierbeek, december 2022

*De 40 zijn veertig ‘fantastische’ auteurs, uitgevers en verenigingen die samen projecten opzetten rond promotie, onderzoek en talentontwikkeling binnen het Nederlandstalige fantastische genre.